

právní. Možno-li vadu snadno, poměrně nepatrným nákladem, bez obtíží a bez znatelných následků napravit, zejména jde-li o vady takového rázu, které se při dílu jednotlivého druhu často vyskytují a jichž oprava se podle názoru obchodního styku musí dovoliti, nejde o vady podstatné. Právě u šatů je všeobecně obvyklé, že se při vadách, jež jsou snadno a bez zanechání stop působících na vzhled a kvalitu napravitelné, dovoluje dodavateli šatů oprava vad. Nejde tudíž o podstatné vady, které by opravňovaly objednatele šatů k odstupu od smlouvy, lze-li šaty obvyklou a nikoliv kromobyčejnou opravou zbaviti vad. V takovémto případě musí objednatel šatů trpěti, aby dodavatel provedl opravu šatů. Kdyby ovšem šaty zůstaly i po provedené opravě vadné, buď že by i pak nevyhovovaly objednatelově potřebě, nebo že by na nich byla provedena oprava znatelná, byl by objednatel oprávněn od smlouvy ustoupiti a přijetí šatů odmítnouti. Je-li hned při dodání šatů z jejich vad na př. z naprosto se nehodícího střihu znatelně, že šaty nevyhovují určenému účelu a že jsou pro jejich objednatele neupotřebitelné a že by ani po opravě nebylo dosaženo odpomoci, může objednatel od smlouvy hned odstoupiti a nemusí vůbec dovoliti provedení nějaké opravy. Nikdy však nepřísluší objednateli díla nárok, aby mu dodavatel dodal místo vadného díla bezvadné dílo jiné. V souzeném případě znalec udal, že plášť jest žalovanému veliký v pase i v prsou, že dragoun sedí příliš vysoko, že límec u krku je veliký a ramena příliš široká, a prohlásil, že uvedené vady možno opravit nákladem 50 až 60 Kč a že by žalovaný mohl nositi plášť po provedené opravě. Žalovaný sám ve svém dopise ze dne 22. října 1934 uvedl, že by plášť nebyl špatně ušitý, že však límec je trochu veliký a že plášť je příliš volný, takže tvoří záhyby («falty»). Se zřením na druh a jakost zjištěných vad a na to, že jest podle znalce možno poměrně nepatrným nákladem vady ty napravit tak, že by byl plášť pro žalovaného upotřebitelný, dospěl dovolací soud k názoru, že nejde o vady podstatné. Žalovaný byl proto povinen, aby žalobkyni dovolil opravu dotčených vad, a nesměl plášť odmítnouti. Naprosto neodůvodněn byl však jeho požadavek, aby mu žalobkyně dodala jiný plášť. Žalovaný zavinił si tudíž sám, že dodaný plášť zůstal neopravený, ježto žalobkyni neposkytl možnost k opravě. Jest tudíž i povinen zaplatiti smluvenou odměnu za plášť. Ježto žalovaný neuplatňoval ve sporu ani nárok na slevu smluvené odměny o onu částku, která odpovídá nákladu potřebnému na opravu pláště, nebylo možno ani k tomuto nároku přihlížeti.

Čís. 16227.

Pojem invalidity ve smyslu zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců (§ 17 zák. č. 26/1929 a § 73 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n.).

Invalidním ve smyslu uvedených pensijních zákonů není zaměstnanec, který skutečně vykonává výdělečnou činnost podrobenou pensijnímu pojištění, byť i pro churavost neměl snad normální pracovní výkonnost a nemohl ani zastávat práci, jež by jinak osoba jsoucí v pracovním poměru musila zastávat.

Pojmovým znakem zaměstnání není, aby zaměstnanec byl schopen fyzicky vykonávat všechny práce, jež zpravidla koná ve stejném nebo podobném pracovním poměru jiná normálně zdravá osoba, a aby byl zaměstnavatel s to využití pracovní schopnosti zaměstnancovy vždy stejně.

(Rozh. ze dne 24. června 1937, Rv I 2534/36.)

Žalobce, který byl v době od 1. ledna 1926 do 30. září 1933 zaměstnán u žalované firmy jako správce skladiště uhlí a v té vlastnosti řídil sklad uhlí, přijímal proň kancelářský personál i dělníky, propouštěl a vyplácel je, dával jim příkazy, činil objednávky uhlí, platil za uhlí, přijímal objednávky, vypravoval vozy i pytlivé zásilky a inkasoval peníze za odebrané zboží, se na žalované firmě domáhá placení invalidního důchodu 510 Kč 40 h měsíčně, počínaje dnem 1. října 1933 do 31. května 1935, a důchodu 345 Kč 40 h od 1. června 1935, kterýžto důchod mu ušel, ježto jej žalovaná firma nepřihlásila nejpozději dnem 14. ledna 1926 k pensijnímu pojištění. Proti žalobě namítla žalovaná mimo jiné i to, že žalobce byl již při přijetí do jejích služeb invalidní a že ostatně podle smíru sjednaného dne 21. prosince 1934 ve sporu mezi žalobcovou manželkou a žalovanou firmou prohlásil, že tímto smírem jsou i jeho veškeré nároky z jakéhokoli titulu mu vzešlé proti žalované vyrovnány. N i ž š í s o u d y zamítly žalobu, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolací soud má za prokázáno, že žalobce byl léčen na apicitis, která byla patrně nemocí základní, jejímž projevem jsou úbytě čivů zrakových, že žalobce trpí touto nemocí (úbytěmi čivů zrakových) na podkladě celkové choroby od roku 1925, nemocí to oční, pomalu u něho postupující, že invalidita žalobcova se stanoviska očního byla tu bezpečně 7. ledna 1927 a pravděpodobně se zřetelem na pomalý postup choroby již v den vstupu žalobcova do zaměstnání u žalované. Dále zjistil soud, že žalobce byl od 1. ledna 1926 do 30. září 1933 správcem uhelného skladu žalované, kterýžto sklad řídil, přijímal proň kancelářský personál a dělníky, propouštěl a vyplácel, jim příkazy dával, činil objednávky uhlí, za uhlí platil, v něm objednávky přijímal, z něho vozy i pytlivé zásilky vypravoval a za odebrané zboží peníze inkasoval. Podle zprávy Úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu z 8. srpna 1935 je prokázáno: Žalobce byl pensijně pojištěn teprve od 2. ledna 1933 do 29. dubna 1933 jako správce skladiště uhlí a pak dodatečně přihlášen 10. srpna 1934 za dobu od 1. ledna 1926 do 30. září 1933. Dodatečnou přihlášku uvedená úřadovna odmítla provésti výměrem ze 6. března 1935, ježto lékařem zjistila, že žalobce byl ke dni 15. června 1934 invalidní ve smyslu § 17 zákona o pensijním pojištění č. 26/1929 Sb. z. a n. a že tedy jde o přihlášku po pojistném případě ve smyslu § 5, odst. 5, řeč. zák. Výměr ten se vůči žalované stal pravoplatný; žalobce se sice proti němu odvolal, ale učinil tak až po odvolací lhůtě, a jeho opožděné odvolání bylo dne 14. května 1935 předloženo zemskému úřadu v P. s návrhem na odmítnutí opožděného a tedy nepřijatelného odvolání. Právní moci nabyt výměr úřadovny A ze dne 16. května 1936, jímž vyřízena přihláška z 30. března 1935 od firmy

Antonie D., obchod uhlím v P., vysloveným neuznáním pojistné povinnosti žalobce, přihlášeného v době od 15. března 1935, ježto není k firmě ve služebním poměru, a mimo to že nelze pojištění provést z důvodu § 5 zákona o pensijním pojištění. Kdyby bylo pravdivé jeho tvrzení o způsobu zaměstnání, délce doby zaměstnání u žalované a o výši příjmů a kdyby byly splněny i ostatní podmínky potřebné k nabytí invalidního důchodu, měl by invalidního důchodu 6.105 Kč ročně. Z uvedených zjištění dospěl soud k právnímu závěru, že žalobce, i kdyby byl podle způsobu svého zaměstnání u žalované podléhal pojistné povinnosti jako vedoucí dozorčí úředník, konající nikoli přechodně, nýbrž trvale ne ruční práce (§ 1 zák. 99/1920 a zák. č. 26/1929 ve znění novel č. 162/1929, č. 125/1931 a č. 117/1934 Sb. z. a n.), a kdyby nebyla bývala přihláška v roce 1933 odmítnuta, přece nemá žalobce nároku, jehož přiznání se žalobou domáhá, a to z těchto důvodů: podle § 5, odst. 5, zákona o pensijním pojištění jsou po vzniku pojistného případu veškeré ohlášky neúčinné. Pojistným případem jest ztráta způsobilosti výkonu povolání. Ježto pojistným případem se splňuje účel pojištění, není možno provést pojištění teprve po splnění jeho účelu. Proto zákon prohlašuje veškeré ohlášky, které dojdou nositele pojištění po vzniku pojistného případu za zřejmě neúčinné, leč by nastal pojistný případ ve lhůtě stanovené pro ohlášky. Ohlášky právně neúčinné nositel pojištění provést nemůže a nesmí a jest povinen přihlášku odmítnouti jako nepřipustnou. Podle § 17 zákona o pensijním pojištění má nárok na invalidní důchod pojištěnec trvale nezpůsobilý k výkonu svého povolání. Nezpůsobilý ve smyslu řečeného ustanovení jest, kdo pro tělesnou nebo duševní vadu nebo slabost tělesných nebo duševních sil nemůže dále zastávat povinnost svého povolání, ani jiného povolání, přiměřeného dosavadnímu povolání způsobem, jakým byl v něm zaměstnáván, jeho postavení v něm, jakož i jeho praktickému vzdělání. Podle § 16 dotčeného zákona jest nárok na důchod invalidní vázán na dokonání čekací doby 60 příspěvkových měsíců. Žalobce uplatňuje, že jest invalidním na podkladě spisu úřadovny A), a to, jak zjištěno, invalidním pro chorobu oční, pro niž byl invalidním dne 1. ledna 1926 a netvrdil a neprokázal, že je invalidním pro jinou chorobu, kterou již 1. ledna 1926 neměl. Podle hořejšího zjištění byl žalobce, přijatý z útrpnosti sestrou a švagrem, pro oční chorobu invalidním již v době vstupu do zaměstnání, neboť jeho choroba byla takového stupně, že byl čtení a psaní neschopný a že byl schopen zastávat svou funkci u žalované jen za pomoci své manželky. Z toho stupně choroby žalobcovy a posudku znalce vyplývá, že žalobce nebyl způsobilý ani k výkonu jiného povolání přiměřeného dosavadnímu povolání, u žalobce truhlářství, způsobu jakým byl v něm zaměstnán, jeho postavení v něm, jakož i jeho praktickému a teoretickému vzdělání. Stupeň choroby zjištěný dne 1. ledna 1926 byl takového stupně, že byl nezpůsobilý i pro povolání hlídače nebo poslíčka, která zaměstnání předpokládají lepší zrak, než měl žalobce, který byl podle znalce prakticky slepý. To, že žalobce přes to svou funkci u žalované firmy zastával, že přihláška v roce 1933 nebyla nositelem pojištění odmítnuta a že žalobce byl uznán za inva-

lidního až ke dni 15. června 1934, nerozhoduje, neboť prohlídka žalobcova byla provedena úřadovnou A) až před vydáním výměru ze dne 6. března 1935, takže nebyl znám dřívější stav žalobce, který funkci zastával jen za pomoci své ženy, bez níž by svou funkci zastávat nemohl. Nositel pojištění by musil, kdyby zjišťoval zdraví žalobcovo v roce 1926, odmítnouti přihlášku s poukazem na § 5 zákona o pensijním pojištění, jak to učinil výměrem ze dne 6. března 1935 a 16. dubna 1936. Žalobce byl 1. ledna 1926 se zřením na pomalý postup choroby právě tak invalidní jako 15. června 1934. Ostatně, i kdyby byl invalidní až od 7. ledna 1927, neměl by proto, že dříve pensijnímu pojištění nepodléhal a že neměl odbytu čekací dobu v § 16 zákona o pensijním pojištění vytčenou, nárok na důchod. Soud jednáje o nároku žalobce proti zaměstnavateli na náhradu škody vzniklé mu tím, že jej zaměstnavatel opožděně přihlásil k pensijnímu pojištění, musí si hledě na námítky žalované sám řešiti hoření otázku a není vázán tím, že nositel pensijního pojištění žalobce uznal invalidním až od 15. června 1934, zejména, když věc pro opožděnost opravného prostředku podaného žalobcem nebyla po hmotné stránce vyřízena, když žalobcův stav v roce 1935 lékařsky nositelem pojištění zjišťován nebyl, a konečně i se zřením na kategorické znění § 5 zákona o pensijním pojištění. Podle toho, co uvedeno, má odvolací soud za to, že i kdyby byla žalovaná žalobce přihlásila k pensijnímu pojištění ve 14 dnech po vstupu do zaměstnání, neměl by žalobce nárok na pensijní důchod, neušel mu tedy důchod, jehož se domáhá tím, že jej žalovaná ve 14 dnech po vstupu do zaměstnání k pensijnímu pojištění nepřihlásila, a není tudíž žalovaná povinna nahraditi mu tvrzený ucházející důchod. Není proto třeba se obíratí námítkou, že se žalobce smírem u krajského soudu obchodního 20. prosince 1933 nároku vzdal.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Ze zjištění odvolacího soudu plyne, že žalobce konal v podniku žalované firmy ve vytčené době činnost, zakládající pojistnou pensijní povinnost jak podle zákona č. 26/1929 Sb. z. a n., tak podle zákona č. 89/1920 Sb. z. a n., a bylo tudíž povinností žalované firmy, aby ho včas přihlásila k pensijnímu pojištění. Odvolací soud má však za to, že, i kdyby byla firma žalobce včas (t. j. do 14 dnů po jeho vstupu do zaměstnání) přihlásila k pensijnímu pojištění, neměnilo by to nic na tom, že žalobci nebyla vyplacena invalidní renta, jejíž náhrady se domáhá v souzeném sporu na žalované firmě, ježto žalobce byl již v době vstupu do zaměstnání u žalované zaměstnavatelky invalidním a podle zákona o pensijním pojištění po vzniku pojistného případu jsou veškeré ohlášky neúčinné, takže by nositel pojištění musil v takovémto případě přihlášku beztak odmítnouti. Odvolací soud tu vychází z pojmu invalidity s odborného hlediska (lékařského), kterou má podle znaleckého posudku za odůvodněnou, bylo-li zjištěno, že žalobce jest nemocen

úbytěmi čivů zrakových na podkladě celkové choroby od roku 1925, nemoci to oční, pomalu u něho postupující, jež působila žalobcovu invaliditu s hlediska očního bezpečně od ledna 1927, avšak též, jak odvolací soud zjistil dotčeným posudkem v souvislosti s výpovědmi vyslechnutých svědků, již ode dne žalobcova vstupu do zaměstnání u žalované firmy dne 1. ledna 1926. Avšak odvolací soud tu směšuje pojem invalidity s hlediska odborného (lékařského) s úpravou invalidity, jak je posuzují a hodnotí zákony o pensijním pojištění. Příznávají-li řečené zákony invalidní důchod zaměstnanci k výkonu svého povolání nezpůsobilému, t. j. pojištěnci, který pro tělesnou nebo duševní vadu nebo pro slabost tělesných nebo duševních sil nemůže dále zastávat povinnost svého povolání ani jiného přiměřeného povolání (§ 17 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., podobně § 73 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n.), plyne z toho závěrem z opaku, že uvedené zákony nechtěly přiznati výhodu invalidního důchodu zaměstnanci, který skutečně vykonává výdělečnou činnost, povinnému pensijnímu pojištění podrobenou, ježto zákony ty pro přiznání invalidity předpokládají, že pojištěnec nemůže vykonávati ani své povolání, ani jiné přiměřené povolání. Nelze tudíž vyloučiti jako nezávažnou skutečnost, že zaměstnanec vykonává fakticky takové úkony, které podléhají pojistné pensijní povinnosti. K takovému skutečnému stavu musí býti přihlíženo a nositel pojištění by nemohl ihned odmítnouti přihlášku k pojištění učiněnou, aniž prozkoumal, zda stav výdělečné činnosti zaměstnancovy, jak se ve skutečnosti jeví, neodůvodňuje jeho přihlášku k pojištění ve smyslu zákona. Nezáleží ani na tom, že žalobce jsa churav, neměl snad normální výkonnost a nemohl ani zastávati práce, jež by jinak osoba, jsoucí v pracovním poměru, musila zastávati, neboť není pojmovým znakem služebního poměru podle občanského práva ani znakem zaměstnání podle zákonů o pensijním pojištění, aby zaměstnancova osoba byla schopna fysicky vykonávati všechny práce, jež zpravidla koná ve stejném nebo podobném pracovním poměru jiná normálně zdravá osoba, a aby zaměstnavatel byl s to využití pracovní schopnosti zaměstnancovy vždy stejně. Jde pouze o to, zda v jednotlivém (konkretním) případě byl sjednán služební poměr a zda zaměstnanec podle tohoto poměru má vykonávati anebo vykonává takové úkony, které v podstatě zakládají pojistnou pensijní povinnost podle předpisů zákonů o pensijním pojištění. Ty předpoklady byly však v souzené věci splněny, přihlíží-li se k hořejšímu zjištění odvolacího soudu. Konal-li zaměstnanec, třebas postižený nemocí, výdělečnou činnost, pensijní povinnosti podrobenou, bude arci třeba zjistiti, zda se v době, kdy se domáhá invalidního důchodu, jeho tělesný stav tak zhoršil, že dotčenou nebo podobnou činnost již nemůže zastávati, ježto byl jen tehda, dosáhl-li jinak čekací lhůty, nabyt nároku na invalidní rentu podle zákona o pensijním pojištění. Odvolací soud vycházeje z mylného názírání na věc (§ 503 č. 4 c. ř. s.), se však neobíral naznačenou otázkou ani ostatní procesní látkou a zejména námitkou, kterou se měly soudy především obírat, zda totiž žalobce podle smíru, uzavřeného dne 22. prosince 1934 u krajského soudu obchodního v Praze, tedy v době, kdy pracovní poměr byl již ukončen a žalobci již by byl vznikl nárok na uplatněný dů-

chod, kdyby se přihláška stala řádně a včas, prohlásil, že tímto směrem jsou vyrovnány veškeré jeho nároky z jakéhokoli titulu proti žalované firmě a dále se neobíral možnou výší zažalovaného nároku, neučiniv v těch směrech potřebná zjištění skutková (§ 503 č. 2 c. ř. s.). Věc není proto zralá k rozhodnutí (§ 35 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.) a musila býti vrácena odvolacímu soudu k doplnění řízení a k novému rozhodnutí.

Čís. 16228.

Nelze odepřít zahájení vyrovnacího řízení (zemědělského vyrovnacího řízení) proto, že vyrovnací dlužník nesplnil dřívější vyrovnání, dosáhl-li od všech vyrovnacích věřitelů poshovění v placení vyrovnací kvoty a plnil-li splátky na vyrovnací kvotu v mezích poskytnutého mu poshovění.

(Rozh. ze dne 24. června 1937, R II 301/37.)

Na návrh dlužníka Ludvíka T., rolníka ve V., zahájil soud první stolice zemědělské vyrovnací řízení podle § 1 vyr. ř. a vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. Rekursní soud zamítl dlužníkův návrh. Důvody: Stěžovatelé navrhli, aby návrh na zahájení vyrovnacího zemědělského řízení byl zamítnut, ježto se příčí zákonu (§ 4 č. 6 vyr. ř.), neboť dlužník dosud nesplnil dřívější vyrovnání Kv 91/32. Správnosti jejich tvrzení nasvědčuje vlastní výpověď dlužníka z 20. března 1937, v níž udal, že dosud nesplnil vyrovnací kvoty vyrovnání Kv 91/32, zejména, že nezaplatil dosud splatné pohledávky Spořitelni a úvěrní banky ve S., firmy Eduard W., Emilie T., Jany P. a jiných věřitelů. Ježto tedy dlužník nesplnil dřívější vyrovnání, je zde důvod § 4 č. 6 vyr. ř., pro který nelze nové vyrovnací řízení zahájit.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice, aby po doplnění řízení znovu rozhodl.

Důvody:

S hlediska skutkového stavu, z něhož vychází rekursní soud, jest jeho usnesení správné a dovolací rekurs marně vyvrací jeho správné posouzení věci po právní stránce. Dlužník tvrdí však v dovolacím rekursu nově, že prý oni věřitelé, vůči nimž nesplnil dřívější vyrovnání (pod Kv 91/32 sjednané), s tím souhlasili po případě poskytl mu v tom směru poshovění. Kdyby byla ta skutečnost prokázána, byla by pro posouzení věci rozhodující, neboť jednak může věřitel se svým jměním volně nákládati, tudíž i svou pohledávku dlužníkovi odpustiti, anebo mu v placení poshověti, jednak nemůže dlužníkovi škoditi takové nesplnění vyrovnání, které se stalo v dohodě s jeho věřiteli. Pokud by tedy dlužník nezaplatil splátky podle dřívějšího vyrovnání v mezích poshovění poskytnutého mu jeho věřiteli, byl by k tomu oprávněn podle dohody sjednané s věřiteli a nemohla by mu z takového oprávněného neplacení vzejít újma. Nelze proto ustanovení § 4 č. 6 vyr. ř. vykládati uzce jen podle jeho doslovu, nýbrž jest přihlížeti i k tomu, zda tu jest právě